

Motion till riksdagen 2006/07:Fi248

av **Håkan Juholt (s)**

Ökad jämlikhet och minskad inkomstspridning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en sammanhållen strategi för ökad jämlikhet och minskad inkomstspridning.

Motivering

En rättvis granskning av regeringens budgetproposition visar att den föreslagna politiken kommer att öka ojämlikheten i landet.

Hushållens ekonomiska standard förväntas fortsätta att öka, men det är en ökning som sker på ett sätt som får vårt samhälle att glida isär. Riksdagens utredningstjänst RUT visar att nästan hälften av ökningen av nettoinkomster sker för dem som tjänar över 331 000 kronor per år, samtidigt som de som tjänar mellan 154 000 och 187 000 per år får nöja sig med 1,3 procent av den totala ökningen.

Det finns idag en ganska bred politisk enighet om de högt satta målen i Sverige för en jämn fördelning av den ekonomiska välfärden, men när utvecklingen över tid studeras visar det att politiken måste vara målmedveten och kraftfull för att begränsa de inkomstskillnader som ökat i mer än 25 år. Av budgetpropositionens fördelningspolitiska särtryck framgår det att det framför allt var under 1990-talets andra hälft som inkomstspridningen tog fart. Olika insatser från den tidigare s-regeringen gjorde att spridningen därefter stannade upp och som det står i budgeten har "varit stabil". Internationella jämförelser visar att Sverige tillsammans med ytterligare något nordiskt land ligger i topp när det gäller ekonomisk jämlikhet och liten inkomstspridning. Ett försvar av den positionen kräver övertygelse och engagemang.

Synen på jämlikhet är djupt ideologisk och utgör kanske den främsta skillnaden mellan riksdagens partier. Det är min uppfattning att frihet förutsätter

Fel! Okänt namn på

jämlikhet och jämlikhet är större än rättvisa. Rättvisa begränsar politikens ansvar och syftar till att forma likvärdiga förutsättningar, men jämlikhet är i större mening mätbart och handlar om utfall av den förda politiken. Den utjämning som ökad jämlikhet innebär omfattar så mycket mer än privatekonomi.

Jämlikhet är en frihetsidé

Jämlikhet blir så snarast ett övergripande värde mot vilket man mäter tillståndet i samhället och en uttalad färdriktning, nämligen minskade klyftor.

Målsättningen blir en önskad förändring av maktförhållandena i det svenska samhället.

Jämlikheten som mål och arbetssätt kan inte begränsas eller hänvisas till ett enskilt politikområde utan omfattar all verksamhet. Den sträcker sig med naturlighet in i kultur- och utbildningspolitik, barnens och ungdomarnas vardag, vården och omsorgen, jobbet och fritiden, boendet och biståndet. Jämlikheten i syfte att uppnå utjämnande effekter är effektiv och mätbar i de flesta politikområden. Regeringens förslag till budget saknar helt rättviseprofil. Aktiv fördelningspolitik förefaller inte vara ett politiskt mål eller verktyg för förändring.

Den sammanställning av förändringen av nettoinkomster för olika decilgrupper som gjorts av riksdagens utredningstjänst ger skäl till oro för alla som tror på jämlikhet och minskade klyftor i samhället. Resultatet av budgeten är följande: Inkomstgruppen 412 000 kr och uppåt kan räkna hem hela 26,5 procent av den totala nettoinkomstökningen, gruppen 331 000–412 000 hela 19,4 procent. Inkomstgruppen 285 000–331 000 tilldelas 17,6 procent, gruppen 251 000–285 000 14,2 procent, 219 000–251 000 10,2 procent. Alla de som tjänar mellan 187 000 och 219 000 kr kan räkna hem 5,8 procent av den totala nettoinkomstökningen. Låginkomsttagarna har inget att hämta. 1,3 procent för gruppen 154 000 och 187 000, 1,0 procent för alla mellan 115 000–154 000 kr, 1,8 procent för de mellan 70 000 och 115 000 och 2,2 procent av de gemensamma hundra procenten till gruppen under 70 000 i årsinkomst.

Det är angeläget att den nytilträdde regeringen utarbetar en sammanhållen strategi för ökad jämlikhet inom samtliga politikområden och föreslår åtgärder för minskad inkomstspridning.

Om denna åsikt inte delas av riksdagsmajoriteten bör också detta uttryckas på ett sätt som motiverar det ställningstagandet.

Stockholm den 31 oktober 2006

Håkan Juholt (s)